

Edvard Radzinszkij

104 LAP

A SZERELEMÉRŐL

Katona József Színház
Kecskemét, 1965-66

Edvard Radzinszkij a fiatal szovjet írónemzedékhez tartozik. Nemcsak egyszerűen kortársa azoknak a fiataloknak, akiknek hangja egyre erőteljesebben és egyre messzebb hangzik, de rokon velük írói alkat, mondanivaló tekintetében is. Drámáiban új utakon jár, tartalmi és formai tekintetben egyaránt. Első drámájával — Huszonkét évesek vagytok, fiatalok — feltűnést keltett s mire második drámája — 104 lap a szerelemről — elkészült, már olyan jelentős, hogy egyszerre két színház, a leningrádi Gorkij Színház és a moszkvai Komzszomol Színház egyidőben tűzte műsorra. Moszkvában az az Efrosz rendezte, aki modern törekvéseivel vívta ki az elismerést, Leningrádban, Tovsztogonov, a Szovjetunió egyik legjeletősebb rendezőjének vezetésével készültek a darab bemutatójára. Az íróról azonkívül, hogy ez a második drámája s most mutatták be a harmadikat — alig tudunk többet mondani. Műve azonban a szokvány életrajzi adatoknál sokkal többet mond el a szerzőről.

KATOLNA JÓZSEF MEGYEI KÖNYVTÁR
1995/11/8/81
KECSKEMÉT

Fordította:

Háy Andrea

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy Kecskemét színházat szerető közönsége előtt, mint műfordító bemutatkozhatom. Sokat vitatkoztak már azon, hogy mennyire önálló, milyen mértékben alkotói munka a fordítás. Nem érzem magam hivatottnak ezt a vitát eldönteni. Én, mindenestre sok örömet találok egy idegen mű magyarra ültetésében. Talán apám fordítói tevékenysége szeretettette meg velem ezt a munkát és győzött meg egyszersmind arról is, hogy a fordítás is lehet önálló alkotás. És ahogy ő kötelességének érezte a klasszikus orosz irodalom nagyjainak megismertetését és megszerettetését a magyar közönséggel, úgy érzem kötelességemnek én is, hogy a mai szovjet drámairodalomban felfedezzem azokat a műveket, melyek számot tarthatnak a magyar közönség érdeklődésére. Jóllehet, már tízéves koromban átstem a fordítói tűzkeresztségen — szüleim egy mesedarabot fordítottak velem — mint fordító, mégis az út kezdetén vagyok. Az a néhány darab, melyet oroszból és németből lefordítottam, még nem jelent fordítói múltat.

Ezek mellett mindennapi foglalkozásom is a drámához köt. A Színház-tudományi Intézet munkatársa vagyok s így hivatalból is sok drámát kell olvasnom, véleményeznem és mindig nagy örömet jelent számomra, ha olykor-olykor egy jó darabra akadok. Ilyenkor nagyon sajnálom, hogy a szóban forgó művet csak néhány, az adott nyelvet beszélő ember tudja értékelni, holott az annyi örömet szerezhetne sok magyar olvasónak és nézőnek. Ilyenkor csupán egyetlen megoldás kívánkozik: leülni és lefordítani a színdarabot vagy elbeszélést. Körülbelül ez történt velem Edvard Radzinszkij „104 lap a szerelemről” című színdarabjánál is. Sok csábító oldalát láttam a műnek, mely arra kényszerített, hogy lefordítsam. Elsősorban az, hogy tetszett maga a darab. Megtetszett az első látásra semmi különösét nem mondó Natasa és Elektron története. Megéreztem az író szenvedélyes kiállását a cinizmus ellen, hitét a tiszta érzelmek mellett. Másrészről izgatták fordítói fantáziámat az átültetéssel járó feladatok is. A darab dialógusai ugyanis majdnem végig moszkvai zsargonban íródtak

és külön élményt jelentett ezek megfelelőjét a magyar nyelvben felkutatni. Végül a legfontosabb ok: a darab egyike azoknak a fecskéknek, amelyek a szovjet drámairodalom megújódását jelentik. A személyi kultusz évei után elsőnek a költészetben mutatkoztak meg a nagy változások. Jevtusenko, Voznyeszenszkij, Rozsgyeszvenszkij és más fiatal szovjet költők műveit jól ismeri magyar olvasóközönség. Új művekkel és neveikkel jelentkezik a szovjet prózairodalom is. Világszerte nagy sikere volt Szolzsenyicin: Iván Gyenyiszovics-ének.

Sajnos, a drámairodalom fejlődés tekintetében lemaradt a költészet, de még a próza mögött is. Ezért annyira örvendetes az utolsó évek dráma-terméke. Ez az új utakon való járás, az új út keresése érezhető akár a „Július hatodika” című Satrov drámában, vagy Arbuzov „Szegény Marat barátom” című, lírai kiicsengésű színművében és természetesen Radzinszkij itt bemutatott művében is. Az új drámairodalom merőben új kifejezési eszközöket kíván a színháztól. Napjainkban ezeket a törekvéseket igyekszik követni különböző utakon és változó módszerekkel sok szovjet színház. Néhányat említve az úttörő színházak közül: a moszkvai Szovremennyik (Kortárs), az új tagankai színház és a moszkvai Komszomol Színház, ahol Radzinszkij drámája bemutatásra került. Radzinszkij fiatal drámaíró, ez a darab második munkája. A legújabbat, a Filmet forgatnak a vígjátékát most mutatták be Moszkvában. A darabot egy időben a Szovjetunió több városában is nagy sikerrel játsszák, napokkal előre elkelnek a jegyek, élményszámba megy az előadások megtekintése. Röviden talán ezek az okok inspirálták a darab fordítására. Őszintén merem remélni, hogy munkámmal sikerült közelebb hozni a magyar közönséghez Natasát és Jevdokimovot, valamint a darab összes többi szereplőjét, hiszen problémáik, gondolataik hazánkban is fellelhetők, nálunk is problémáik és gondok.

Háy Andrea

Natasa:

Moór Marianne

Mindennapi kislány lép a színre Natasa személyében a Aeroflot csinos egyenruhájában. Első szóra megismerkedik egy fiúval, aki tesszik neki. Ez a Natasa szeret táncolni, jókedvűen nevetni, s talán még egy kissé könnyelmű is. Hogyan változhat meg egy ember a szerelem hatására? Hogyan telítődik meg új meg új érzelmekkel, tulajdonságokkal — annyira, hogy még adni is képes? Erre kapunk választ Natasától. Egy köznapi sűrke emberke, de ember ő, aki azért különb a hősöknél, mert erényeivel, hibáival együtt ember. Körüljárható, követhető — egy a millió közül.

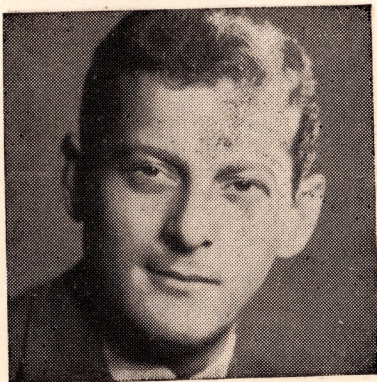
Jevdokimov:

Baracsi Ferenc

Atomtudós, akinek szent a szakmája, a kísérletei, de úgy beszél, úgy öltözik s úgy viselkedik a lányokkal, mint egy vagány. Érzelmek, szerelem — mindez nem sok kárt tett benne. Natasában is csak a csinos nőt látja — az egyszeri szórakozást. S az átalakulás ebből nem megy könnyen. Az érzelmi hullámok hol magasra emelik, hol a mélybe taszítják, míg eljut odáig, hogy érzelmeiben is olyan egész ember legyen mint tudósnek.

Szemjonov:

Major Pál

Csoportvezető a kutatóintézetben. Veteránnak számít a sok fiatal között. Egyszerű, tiszta érzései, egy nagy szerelem emléke — tiszteletet ébresztenek iránta a fiatalok körében, akik ifjonti hévvel olyan öregnek nézik azt, aki már elmúlt negyven.

Gálja:

Dévényi Cecília

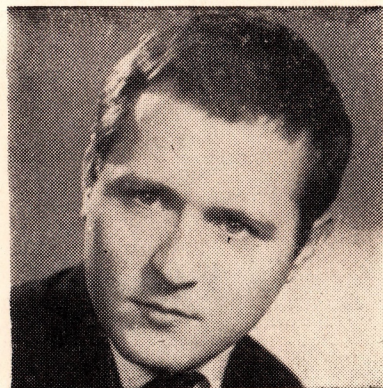
Gálja a kutatóintézetben dolgozik. Ő is keresi a szerelmet, mint Natasa. De szerencsésebb a sorsa. Kitűnő munkatársa, Vlágycik, a fiatal tudós a szerelmese. Poézis és harmónia jellemzi ezt a kapcsolatot. de mögötte ott van Gálja önzése is.

Vlagyik:

Schwetz András

Jevdokimov munkatársa, kiegyensúlyozott, szimpatikus ember, akit az érzelmi megrázkódtatások elkerültek. Vagy még el sem érték. Ha Gálja önző szerelme nem változik kár érte. De talán éppen Vlagyik egyszerű tisztasága menti meg majd mindkettőjüket.

Félix:

Mezey Lajos

Egy félresiklott élet szépen differenciált példázataként áll elénk Félix. Akinek sokáig minden sikerült, az élet elkényeztetett gyermeke volt, s akkor történt valami — rossz autóbuszra szállt. Most kezét nyújtaná a régi társaknak, hogy segítsenek rajta. Kár lenne érte, kiábrándult cinizmusa mögött van még emberi vonás, ami figyelmet érdemel.

Karcev pilóta:

Piróth Gyula

A darab egy részében megismerjük Natasa munkatársait is. Karcev pilóta egy gépen dolgozik Natasával s szerelmes a lányba, reménytelenül. Natasának sokan próbálnak udvarolni, mert olyan lány, aki figyelmet kelt a férfiak körében. Karcev e népes táborba tartozik.

Ira, stewardess:

Faragó Sári

Natasa Egérkének hívja. Csinos lány, rendes lány, de a fiúk észre sem veszik — s ő elkeseredetten keresi a szerelmet. Féltekenyen irigy Natasa „könnyű” hódításaira — s közben csak lassan eszmél arra, hogy a felületes hódítások sem Natasának, sem neki nem adnának igazi boldogságot. Ahhoz több kell, ahhoz más kell. Natasa már tudja ezt — Ira most tanulja.

RADZINSZKIJ

104 lap a szerelemről

Dráma 2 részben

Fordította: **Háy Andrea**

SZEREPLŐK :

Natasa	Moór Marianne
Jevdokimov	Baracsi Ferenc
Vlagyik	Schwetz András
Gálja Osztrecova	Dévényi Cecília
Szemjonov csoportvezető	Major Pál
Félix	Mezey Lajos
Galperin	Forró Pál
Ljova Karcev pilóta	Piróth Gyula
Ira stewardess	Faragó Sári
Lilka fodrászlány	Zsigrai Annamária
Vidám polgártárs	Kölgyesi György
Állatkerti őr	Budai László
Vladikina újságíró	Somlai Emily
Fiatalember a járdaszélen	Tóth Sándor
Értelmiségi férfi	Liliom Károly
Síró lány	Botos Klári
Síró lány barátnője	Kaáli Nagy Margit
Kövér nő	Márkus Erzsé
Vitavezető hangja	Forró Pál
Plakátragasztó nő	Botos Klári

Kísérőzene: Prokofjev műveiből.

Díszlettervező: **Borcsa István**   Jelmeztervező **Márton Aladár**

Rendező: **UDVAROS BÉLA**

Rendező:

Udvaros Béla

104 LAP
A
SZERELEMRŐL

Az Üstökös Ifjúsági Klubban eléggé szokatlan körülmények között megismerkedik egy fiú meg egy lány. A vonzalom csupán külsőséges, sok pillanatnyi hangulati elemmel átszőve. De a szerelem szálai észrevétlenül fonódnak köréjük. Natasa utaskísérő az Aeroflotnál, Jevdokimov atomfizikus. Natasa szerelme a fiú iránt őszinte nagy érzés, mely megváltoztatja őt, s melytől élete nagy fordulatát várja. Jevdokimov vagány-híre nem volt alaptalan. Számára a szerelem nem több futó kalandnál, pillanatnyi érzéseknél. S Natasának sem akar ennél többet nyújtani. De lassan maga is e szerelem hatása alá kerül. Hiányzik a lány, ha távol van, megvédi ha csipkelődés tárgya, s felfedezi az új érzést: a féltékenységet is. Natasa próbára teszi bizalmát. S ezt a próbát Jevdokimov nem igen állja. Natasa viszont e szerelem hatására egyre mélyebb érzésekkel gazdagodik. Új színeket fedez fel a szerelemben s felismeri: ő az erősebb kettőjük közül, neki kell segítenie, hogy az érzelmeiben oly felületes „modern” Jevdokimov igazi élettárs legyen. S mikor utoljára kibékülve találkoznak — más emberek, mint az első napokon. Jevdokimov veszélyes kísérletre indul, Natasa Brüsszelbe. A kísérlet sikerült, Jevdokimov életében először virágcsokorral a kezében várja a megbeszélt helyen Natasát. Úgy tűnik, hogy Jevdokimovnak most minden sikerül...

A *kritikából*

„A moszkvai színházak idej sikere a „104 lap a szerelemről”, a Komszomol Színházban. A színház előtt 100 méter hosszú sor áll — jegyekért, s esténként gyakran hangzik a bejárat előtt: nincs véletlenül egy átadó jegye? A moszkvaiak nem sajnálják a fáradságot, hogy láthassák E. Radzinszkij művét. Az író e drámát szigorú drámai keretek közt alkotta. Minden felesleges díszletről lemond, hogy annál erőteljesebb hangsúlyt kaphasson a szó... Munkáról, pártról, komszomolról szó sem esik a darabban, mégis figyelemre méltó a mondanivalója: nemcsak az erős, kemény emberek — a hősök — érdemelnek figyelmet a társadalomban, hanem a gyengék is. Ez igen liberális mondanivaló, ha összehasonlítjuk az eddig előtérben álló munkáshősök tiszteletével. A „104 lap a szerelemről” c. mű eszmei középpontjában a moden szovjet ember lelkivilága áll, nem a megszokott sé mákban, hanem pszichológiai megvilágításban. Tanúi lehetünk, hogy a modern szovjet drámában milyen változás ment végbe, hasonlóan az irodalom más területeihez. Elhanyagolják a pátoszt és szimpátiával fordulnak az emberi gyengeségek felé. Az emberségre való törekvés, együttetés a gyengébbekkel a munkáshősök korábbi kultuszában igen ritka jelenség volt. Megállapíthatjuk, hogy a tárgyilagosságra törekvő előadás szíven találja a nézőt. A siker leírhatatlanul nagy — s okát a fentiekben kereshetjük.”

Heinz Lathe kritikájából *megjelent a Die Presse-ben 1965. március 12.*

„A moszkvai Lenini Komszomol Színház nézőtere, ahol most E. Radzinszkij „104 lap a szerelemről” c. darabját játszóak — mintha a színpad folytatása lenne. Azé a színpadé, mely egy kávéházat ábrázol ahol a színmű elkezdődik. A darab elején a szereplők úgy szólnak a nézőkhöz, mintha azok is résztvevői lennének a műnek.

Kevésszavú ez a darab: a díszletek is ilyenek — vázlatok... Mindehhez egy jókedvű fiatal lány és fiú, akik a kávéházban ülnek és banális beszélgetést folytatnak...

Elválás... találkozás... elválás... Történik mindez addig, míg egy értelmetlen esemény örökre el nem választja őket.

Ez a színjáték arról győz meg bennünket, hogy igazi érzések élnek a színpadon... A szerző éppen azzal tudta a nagy érzéseket kifejezni, hogy nagyon is egyszerű hősöket választott hozzá. Natasa egyszerű és kíváncsi lány. Jevdokimov éppen ellentéte: nagy tehetségű tudós...”

I. Patrikejeva kritikájából
megjelent a *Teartr Zsizny* 1965. 1. számában,

Egy a Natasák közül...

„Edvard Radzinszkij, fiatal drámaíró legújabb darabja, a „104 lap a szerelemről” — természetesen a szerelemről szól.

Véletlenül találkozik egy fiatal lány — stewardess — és egy fiú — fizikus. Találkoznak és együttmaradnak. Ez a máskor oly hétköznapi történet most sajátos színt kap. Századunkban más az élet ritmusa, az atombomba nyugtalanít — ilyenkor különös jelentőséget kapnak a lakónikus szavak és szép érzések. Talán még azt is gondolhatnánk, hogy ezt a töténetet az író gondolta ki, ilyen nem is létezik, ilyen fiatalok nem is élnek a Szovjetunióban, s általában a mai emberek egészen másképpen gondolkodnak, mint ezek. De Radzinszkij maga is fiatalember, aki darabjában nem kiagyalt figurákat szerepeltet, hanem olyanokat, akik kortársai lehetnének...”

Visnyevszkaja kritikájából *megjelent a Tyeatr 1965. 2. számában.*

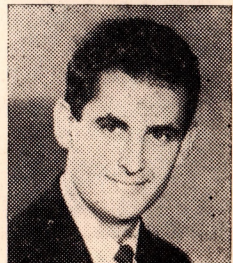
*Kölgyesi
György*

*Budai
László*

*Forró
Pál*

3 kérdés Borcsa Istvánhoz a díszlettervezőhöz

— Mi áll közelebb az egyéniségéhez a hagyományos vagy a modern színpadkép?

— A XX. század a technika százada. A tudományok hatalmas fejlődése, a fantasztikus technikai eredmények a színházat sem hagyták változatlanul. Minden kornak megvolt a maga színháza a jelenkor még az átmeneté, de már bontakozik a jövő színháza, amelyet már a tudományosság fog kifejezni. A jövő színpada gondolati szellemiséget hordoz, a magyarító díszlet helyett a jelzésekre szorítkozik, tudományos és technikai ismereteink kifejezőivé fognak válni. A hagyomány és a modern színpadkép harcában az utóbbi a döntő szó.

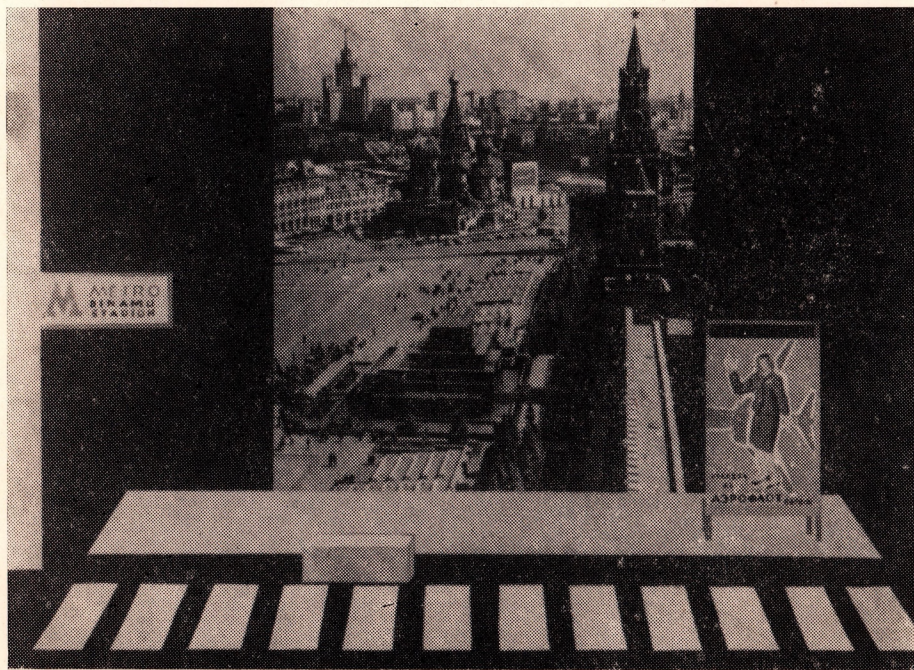
— A mi színházunk, amely nem a legkorszerűbb felszereléssel rendelkezik, mennyiben nyújt erre lehetőséget?

— A mi színházunk a XIX. században épült. Felszerelése nem a legmodernebb, de kisebb-nagyobb beruházással lehetséges eredményeket elérni. A kis színpadtér miatt főleg a nézőtér irányában az orcseszter fölé nyújtózkodik a modern színpad, és mind gyakoribbak a nyíltszínű repülő, süllyedő és toló díszletek térhódítása. A lehetőségek korlátozottak, modern színpadképet modern színházban lehet igazán létrehozni.

— Milyen problémái voltak a Radzinszkij-darab színpadképének megoldásánál?

A modern élet szinte minden jelentősebb környezete megtalálható a darabban; metro, taxiállomás, repülőgép, tudományos kutatóintézet, utca, étterem és szálloda, valamint a különböző karakterű magánlakások. Ennyi helyszínt csak jelzésekre szorítkozva lehet jelölni, erősen a darab hangulatának és szerkezetének megfelelően. Különösen fontos volt Moszkva városképének és hangulatának az aprólékos tanulmányozása. Nem Moszkva helyszínének a természetű ábrázolása volt a cél, inkább a színpad eszközeinek és követelményeinek a figyelembevételével a jelzesszerű realizálás.

Borcsa István színpadképe a „104 lap a szerelemről” c. drámához

Előkészületben:

Huszka Jenő

GÜL BABA

nagyoperett

Bemutató: február 25-én.

Szerk.: Siklós Olga

F.k.: Nádasdy Ferencné

66. 213 Bács-Kiskun megyei Nyomda V. Kecskemét

Ara: 2,- Ft